వ్యవస్థను మార్చే ప్రజా ఉద్యమాలు

కొత్త చూపు - కొత్త దారి

డివివియస్ వర్మ

వ్యవస్థను మార్చే ప్రజా ఉద్యమాలు

కొత్త చూపు - కొత్త దారి

డివివియస్ వర్మ

వ్యవస్థను మార్చే ప్రజా ఉద్యమాలు

కొత్త చూపు - కొత్త దారి

తొలి ముద్రణ : ఏప్రిల్ 2018

స్వీయ ప్రచురణ

కాపీలు : 1000

వెల : రూ. 25/-

ముద్రణ : Arunodaya Print Pack Private Limited
Hyderabad - 500014

పుస్తకాల కోసం...
డివివియస్ వర్మ
34-20-3, బొమ్మలవీధి
తణుకు - 534211
వాట్సప్ నం: +918500678977
Email : dvvsvarma1946@gmail.com

కాపీ రైట్ లేదు
ఈ పుస్తకాన్ని ఎవరైనా వాడుకోవచ్చు. వాడుకున్నప్పుడు పేరు ప్రస్తావించండి
వీలయితే రచయితకు ఎస్ఎంఎస్ చెయ్యండి.

I. వ్యవస్థను మార్చే ఉద్యమాలకు శ్రీకారం చుట్టాలి

ప్రపంచంలో పెనుమార్పులు జరుగుతున్నాయి. ఇరవై ఏళ్ల కిందట పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థకు ఇక తిరుగులేదన్నారు. ప్రపంచం అంతా దాని ఏకధృవం మీదే నడుస్తుందన్నారు. దానికి మించిన శ్రేయోరాజ్యం మరొకటి వుండబోదన్నారు. సంపద ఎంత హెచ్చుగా పెరిగితే అంతగా అది అందరి జేబుల్లోకి వెదజల్లబడుతుందన్నారు. అంతరాలు క్రమేపీ అంతరించి పోతాయన్నారు. పెట్టుబడిదారీ ఆర్థిక శాస్త్రవేత్తలందరూ దాదాపు ఇదేమాటను పదే పదే చెప్పారు. ఎవరైనా వామపక్ష ఆర్థికవేత్తలు మార్క్స్ మాట ఎత్తితే వారి మీద మండి పడ్డారు. మార్క్స్‌తో పాటే ఆయన సిద్ధాంతం కూడా సమాధి అయిపోయిందని హేళన చేశారు.

2008 నుండి ఒకదేశం తర్వాత మరోదేశంలో పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థ సంక్షోభాలదారి పట్టాయి. ఈ సంక్షోభానికి మొదలే కాని అంతం కనిపించడం లేదు. గతంలో వ్యవస్థను కాపాడడానికి వాడిన అస్త్రాలన్నీ ఇప్పుడు పనికిరానివయ్యాయి. వారిదగ్గర కొత్త చిట్కాలు ఏమీ మిగలలేదు.

పెరిగిన సంపద వెదజల్లబడుతుందనుకుంటే దానికి విరుద్ధంగా 1 శాతం మంది దగ్గర 80 శాతం ప్రపంచ సంపద గుట్టగా పోగుపడింది. ఉపాధిరహితమైన అభివృద్ధి కొత్త ఉద్యోగాలు ఇవ్వకపోగా వున్న ఉద్యోగాలను ఊడగొడుతున్నది. సంపద సంపన్నులకీ అప్పులు ప్రజలకీ మిగులుతున్నాయి.

వివిధ దేశాల ప్రభుత్వాలు వ్యవస్థని కాపాడడానికి పొదుపు చర్యలు ప్రారంభించాయి. జీతాల పెంపుదలను నిలుపు చేస్తున్నాయి. సంక్షేమ కార్యక్రమాలకు భారీగా కోతలు పెడుతున్నాయి. ప్రజల జీవితాలను మరింత దుర్భరం చేస్తున్నాయి.

మరోపక్క ప్రజల దృష్టిని మళ్లించే నినాదాలు వస్తున్నాయి. మత జాతీయవాదం, రంగు జాతీయవాదం, యుద్ధసన్నాహాలు వంటి నినాదాలను ముందుకు తెస్తున్నాయి. ప్రజలను, ప్రజాస్వామిక హక్కులను అణిచివేసే

నిరంకుశ ధోరణులను అవలంభిస్తున్నాయి. ఇది ప్రస్తుత ప్రపంచానికి ఒకవైపు కనిపిస్తున్న చిత్రం మాత్రమే.

మరొకవైపు నిన్నటి వరకూ ఈ వ్యవస్థ సమర్ధకులుగా వున్న ఆర్థిక వేత్తలలో చాలామంది పునరాలోచనలు చేస్తున్నారు. పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థ సంక్షోభాలను అర్థం చేసుకోవాలంటే కార్ల్‌మార్క్స్‌ను మళ్ళీ మళ్ళీ చదవాలని ప్రకటిస్తున్నారు. పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థ అంతర్గత వైరుధ్యాలు, దాని పర్యవసానాలపై మార్క్స్ చేసిన విశ్లేషణలు ఎంతో హేతుబద్ధంగా వున్నాయంటున్నారు. రోగానికి తగ్గమందు వెయ్యాలని సూచిస్తున్నారు. అందువల్లనే ఇప్పుడు మార్క్స్ రచనలు ప్రపంచ మార్కెట్లలో వెల్లువెత్తుతున్నాయి. వేలాది యూనివర్శిటీలలో, కాలేజీలలో మార్క్స్ రచనలు పాఠ్యాంశాలుగా దర్శనం ఇస్తున్నాయి. మరణించాడని ప్రకటించిన మార్క్స్ ఇప్పుడు సజీవంగా ప్రపంచం అంతటా సంచరించడం కనిపిస్తున్నది.

ఈ చర్చలలో కొత్త అంశాలు కొత్త నినాదాలు ముందుకొస్తున్నాయి. 1 శాతం దగ్గర పోగుపడ్డ సంపదను బద్దలుకొట్టాలంటున్నారు. ఆదాయపు పన్ను, సంపద పన్ను వృద్ధిక్రమానుగతంగా హెచ్చుగా విధించాలంటున్నారు. వారసత్వంగా సంపదను దోచిపెట్టడాన్ని కట్టడి చెయ్యాలంటున్నారు. దేశాల సహజవనరుల ఆదాయం ప్రయివేటు వ్యక్తుల పరం కాకూడదంటున్నారు. అది ప్రజల ఉమ్మడి ఆస్థి దాని ఆదాయం అందరికీ దక్కాలంటున్నారు. మొత్తం మీద దోపిడీ వ్యవస్థ నడ్డి విరగగొట్టే ప్రతిపాదనలు చాలామంది ఆర్థికవేత్తలు చేస్తున్నారు. పోగుపడ్డ సంపదలో వాటాను పునఃపంపిణీ చేసే మార్గాలను సూచిస్తున్నారు. అందరికీ మౌలిక ఆదాయం హక్కుగా పంపిణీ జరగాలంటున్నారు. ఒకచోట కొట్టి మరోచోట పెట్టకుండా ఆర్థిక అంతరాలు తొలగవని వక్కాణిస్తున్నారు.

అనేక దేశాల ప్రజలు ఈ నినాదాలను అందుకుంటున్నారు. పెట్టుబడిదారీ దోపిడీని బహిరంగంగా సవాలు చేస్తున్నారు. భారీ ప్రదర్శనలు నిర్వహిస్తున్నారు. ఇది ఈనాటి ప్రపంచంలో కనిపిస్తున్న మరొకచిత్రం.

ఒకటి వ్యవస్థలోపల ప్రజలపై భారాలు మోపి దానిని కాపాడాలని

పాలకపక్షాలు చేస్తున్న ప్రయత్నం కాగా మరొకటి వ్యవస్థను బద్దలుకొట్టి సంపద పంపిణీకి ప్రజలు చేస్తున్న ప్రయత్నం.

ఈ పూర్వరంగంలో భారతదేశంలో జరుగుతున్న పరిణామాలను చూద్దాం. మనదేశంలో అంతరాలస్థితి మరింత దారుణంగా వుంది. గత సంవత్సరం దేశంలో 1 శాతం మంది 73 శాతం ఆదాయాన్ని సొంతం చేసుకున్నారు. ప్రపంచంలో అత్యంత గరిష్టంగా సంపద దోపిడీ మనదేశంలో జరిగింది. ఒక్క సంవత్సరంలో ఈ 1 శాతం మంది దగ్గరకు చేరిన మొత్తం 21 లక్షల కోట్లుగా వెల్లడైంది.

అందరికీ మంచి రోజులు తెస్తానన్న మోదీ ప్రభుత్వం వరుసగా ప్రతి బడ్జెట్‌లోనూ కార్పొరేట్లకు ఆదాయపు పన్ను తగ్గిస్తూ వచ్చింది. సంపద పన్నును పూర్తిగా ఎత్తివేసింది. వారసత్వానికి బదిలీ చేసే సంపదమీద ఆంక్షలు లేవు. అంతకుమించి కార్పొరేట్లు ఎగవేసిన బ్యాంకు బాకీలను ఏటా లక్షల కోట్లు రద్దు చేస్తున్నది. ప్రజలందరికీ చెందిన సహజ సంపదలను ప్రయివేటు వ్యక్తుల లాభాలకు అప్పజెప్పింది. ఉపాధి రహిత పారిశ్రామికాభివృద్ధికి రాయితీలు, ప్రోత్సాహకాలను కొనసాగిస్తున్నది. ఇది నిరుద్యోగాన్ని తగ్గించకపోగా వున్న ఉద్యోగాలను ఊడగొొడుతున్నది. దాదాపు అన్ని రాష్ట్రాలు ఇదేబాటలో నడుస్తున్నాయి.

మరోపక్క కార్మికుల హక్కులను హరించే చట్టాలకు సన్నాహాలు చేస్తున్నది. ప్రజలపై విపరీతమైన పరోక్షపన్నుల భారాన్ని పెట్టింది. కేవలం పెట్రోలు, డీజిల్ నుండి ఏటా ప్రజల మీద 2 1/2 లక్షల కోట్లు కొల్లగొడుతున్నది. అన్ని ప్రజాస్వామిక సంస్థలను నిర్వీర్యం చేసుకుంటూ పోతున్నది. ప్రమాదకరమైన మత జాతీయవాద రాజకీయాలను వివిధ పరివార్ సంఘాల ద్వారా మైనారిటీలు, దళితులకు వ్యతిరేకంగా నిరంతర దాడులకు వినియోగిస్తున్నది.

దేశంలో, రాష్ట్రంలో ఓట్ల రాజకీయం ప్రధాన కార్యకలాపం అయింది. పాలక వర్గాల రాజకీయపక్షాలు అధికారం కోసం నిరంతరం కుల మత సంఘర్షణ రాజకీయాలను సాగిస్తున్నారు. ఓటుబ్యాంకుల కోసం జనాకర్షణ

పథకాలపై ఒకరిని మించి మరొకరు పోటీపడుతున్నారు. డబ్బుతో ప్రజా సమీకరణలు సాగిస్తున్నారు. అధికారం వస్తే అన్నింటా అవినీతిని వ్యవస్థాగతం చేసి దోచుకుంటున్నారు. ప్రజలు నిరంతర లబ్ధిదారులుగా ప్రభుత్వ పథకాల మీద ఆధారపడే యాచకులుగా మిగిలిపోతున్నారు.

ఇక మిగిలిన పక్షాలు ప్రభుత్వపథకాల అమలు చుట్టూ, లబ్ధిదారుల ప్రయోజనాల చుట్టూ, పత్రికలలో వచ్చే వార్తల చుట్టూ ఏదో ఒక ఆందోళన, నిరసన కార్యక్రమాలు సాగిస్తున్నారు. పైగా ఇందులో అత్యధికం కార్యకర్తల ఉద్యమాలుగానే వుండిపోతున్నాయి. మొత్తంమీద వ్యవస్థ మీద దాడి చేసే పోరాటాలు మాత్రం జరగడం లేదు.

ప్రపంచ నేపథ్యం వ్యవస్థను మార్చే ఉద్యమాలకు గొప్ప అవకాశాలను కల్పిస్తున్నది. వ్యవస్థను మార్చాలనుకునే వారంతా దీనిని అందిపుచ్చుకోవాలి. వ్యవస్థను మార్చే ప్రత్యేక ఉద్యమాలకు శ్రీకారం చుట్టాలి.

ఈ చిన్న పుస్తకం ఒక రాజకీయ ప్రత్యామ్నాయాన్ని రూపొందించడానికి ఉద్దేశించిది కాదు. వ్యవస్థను మార్చే ప్రజా ఉద్యమాలకు కొత్త చూపునీ, కొత్తదారినీ ఆవిష్కరించడానికి ఉద్దేశించబడింది.

ఇందులో ప్రజల ఉమ్మడి ఆకాంక్ష భౌతిక శక్తిగా మారే ప్రక్రియ అత్యంత కీలకమైంది. ఒక నినాదం భౌతికశక్తిగా మారితే అది ప్రజా ఉద్యమం అయితీరుతుంది. అలాగే ఒక నినాదాన్ని భౌతికశక్తిగా మార్చే ప్రజా ఉద్యమ కార్యకలాపాలలో పరిగణనలోకి తీసుకోవలసిన ముఖ్యమైన అంశాల మీద కొన్ని వివరణలు వున్నాయి.

ప్రస్తుతం సాగుతున్న ప్రజా కార్యకలాపాల తీరు వ్యవస్థను మార్చేదిగా లేదు. ఆ పాత దారిలో ఎన్నాళ్లు, ఎన్నేళ్లు తిరిగినా వ్యవస్థ లోపల తిరగడమే తప్ప దానిని బద్దలు కొట్టదు. ఇప్పుడు కొత్త దారి తొక్కి తీరాలి. ఇక్కడ ప్రతిపాదించిన పద్ధతి కాదనుకుంటే మరో కొత్త ఆలోచన చెయ్యాలి. అలాంటి ఆలోచనలకు ఈ పుస్తకం ప్రేరణ ఇస్తుందన్న ఆశతో చేసిన ప్రయత్నంగా చూడండి. ✱

II. మార్క్స్ రచనల నేపథ్యంలో...

1848లో మార్క్స్-ఎంగెల్స్‌లు కమ్యూనిస్టు ప్రణాళికను ప్రకటించారు. గత 170 సంవత్సరాలుగా పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థ మీద పోరాడేవారికి ప్రేరణగా నిలిచింది. రాబోయే కాలానికి కూడా అలాగే నిలుస్తుంది.

ఎందుకంటే అది పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థ అంతర్గత వైరుధ్యాలను ఆవిష్కరించింది. అది ప్రపంచాన్ని ఎలా కబళిస్తుందో స్పష్టం చెయ్యడంతో పాటు అంతిమంగా ఆ వ్యవస్థ పతనం కాక తప్పని వైరుధ్యాలను వివరించింది. ఆనాటి పరిస్థితులలో కార్మికవర్గం అధికారంలోకి వస్తే పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థ మీద దాడి చెయ్యడానికి చేపట్టే 10 అంశాల కార్యక్రమాన్ని వారు ప్రకటించారు.

1. భూములమీద ఆస్తి హక్కు రద్దుచేసి, భూములమీద వచ్చే కౌలు డబ్బు అంతా సామాజిక కార్యాలకు వినియోగించడం.
2. క్రమప్రవర్ధమానంగా వుండే భారమైన ఆదాయపు పన్ను.
3. వారసత్వపు హక్కులన్నీ రద్దు.
4. దేశాంతరగతుల ఆస్తీ, తిరుగుబాటుదార్ల ఆస్తీ ప్రభుత్వ స్వాధీనం చేసుకోవడం.
5. ప్రభుత్వ పెట్టుబడితో జాతీయ బ్యాంకు యేర్పరచి, పరపతి అంతా గుత్తాధికారంతో ప్రభుత్వం చేతిలో కేంద్రీకరించడం
6. వార్తా రవాణా సాధనాలు ప్రభుత్వం చేతిలో కేంద్రీకరించడం.
7. ప్రభుత్వ ఫ్యాక్టరీలూ, ఉత్పత్తి సాధనాలూ విస్తరింపజేయడం; బంజరు భూములు సాగుచేయడం, ఒక సమష్టి పథకం ప్రకారం భూములు సారవంతం చేయడం.
8. పనిచేసే బాధ్యత అందరికీ సమానంగా వుండడం. కార్మిక సైన్యాలు యేర్పరచడం - ముఖ్యంగా వ్యవసాయం కొరకు.
9. వ్యవసాయాన్ని పరిశ్రమలనూ సమ్మేళనం చేయడం, జనసంఖ్య విషయంలో వివిధ ప్రాంతాల అసమానతలు తగ్గించడం ద్వారా పట్టణాలకూ పల్లెలకూ గల భేదం క్రమక్రమంగా రద్దు చేయడం.

10. ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో పిల్లలందరికీ ఉచిత విద్య, ఇప్పుడు చేస్తున్నట్లు పిల్లలు ఫ్యాక్టరీలలో పనిచేయడం రద్దు, విద్యను పారిశ్రామిక ఉత్పత్తితో మేళవించడం వగైరా, వగైరా.

ఈ చర్యలు భిన్న దేశాలలో భిన్నంగా వుండడం సహజమేనని కమ్యూనిస్టు ప్రణాళికలో వారు సూచించారు. ఈ కార్యక్రమంలోని అంశాలను యధాతథంగా కాపీ కొట్టకూడదు కాని ఆయా దేశాల పరిస్థితులకు అన్వయించుకోడానికి ఉపకరిస్తాయి.

ప్రజలే చరిత్ర నిర్మాతలు అని మార్క్స్ చేసిన విశ్లేషణ అందరికీ తెలిసిందే. పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థ మీద పోరాడాలి. దానిని మార్చాలి. అంటే కొత్త చరిత్రను నిర్మించాలి. సిద్ధాంతపరంగా వ్యవస్థ మార్పునుకోరే పార్టీలు, సంస్థలు దానికోసం పనిచేస్తాయి. అయితే వ్యవస్థను మార్చగల శక్తి, కొత్త చరిత్రను నిర్మించగల శక్తి మాత్రం ప్రజల దగ్గర వుంది. ఇలా మార్పుకోరేవారు – మార్పుతేగల శక్తి గల వారికి మధ్య వున్నతేడాని మనం గుర్తించాలి. సిద్ధాంతపరంగా మార్పు కోరేవాళ్ల ఆకాంక్ష మేరకు మార్పు జరగదు. అది ప్రజల ఆకాంక్షల మేరకు జరుగుతుంది. అలాంటి ఆకాంక్షలకు రూపునిచ్చేపని ఆ పార్టీలదీ, సంస్థలదీ అవుతుంది.

ఒక సిద్ధాంతం లేదా భావజాలం ప్రజల మనసుల్ని ఆకట్టుకో గలిగినప్పుడు లేదా గెలుచుకోగలిగినప్పుడు అది భౌతిక శక్తిగా మారుతుందని మార్క్స్ ఒక అపురూపమైన విశ్లేషణ చేశారు. ఇది కూడా అందరికీ తెలిసిందే. ఒక సిద్ధాంతం, ఒక భావజాలం అజేయమైన భౌతికశక్తిగా మారే ప్రక్రియ మీద అధ్యయనం జరగకపోవడం, అవగాహన చేసుకుని ఆచరణలో పెట్టే ప్రయత్నాలు జరగకపోవడం వల్లనే ఈ వ్యవస్థపై జరిగే పోరాటాలు ఆశించిన రీతిలో పురోగమించడం లేదు.

కేవలం సిద్ధాంతాలు, క్లిష్టమైన భావజాలాలు ప్రజల మనసులను గెలుచుకోడానికి ఉత్తమమైన సాధనాలు కాజాలవు. ప్రజలు తమ దైనందిన సమస్యల మీద, జీవితాలలో మార్పు తెచ్చే అంశాల మీద ఆకాంక్షలు కలిగివుంటారు. ఈ ఉమ్మడి ఆకాంక్షలకు వ్యవస్థను మార్చే కొత్త నినాద రూపాలు ఇవ్వగలగాలి. దానికి సిద్ధాంత పునాది, భావజాల బలం అవసరం. ✱

III. ప్రజల ఆకాంక్షలు భౌతిక శక్తిగా మారే క్రమం

ప్రతి వ్యక్తికీ ఆకాంక్షలుంటాయి. ఏదో ఒక కొత్త ఆకాంక్ష కలగకపోతే ఆ వ్యక్తి జీవితం గానుగెద్దు అవుతుంది. ఒక సమూహానికి లేకపోతే అది చలన రహితం అవుతుంది. ఒక సమాజానికి లేకపోతే ఎదుగూ బొదుగూ లేనిదవుతుంది. ఆకాంక్షలే వ్యక్తులనూ, సమూహాలను, సమాజాలను కార్యాచరణ దిశగా నడిపిస్తాయి.

1. వ్యక్తిగత ఆకాంక్షలు : ఇవి తన జీవితావసరాల నుండీ, తన చుట్టూ వున్న సమాజం నుండి పుట్టుకొస్తాయి. ఇంతకంటే మెరుగైన జీవితం పొందడానికి లేదా పిల్లల్ని ఉన్నతస్థితిలో నిలపడం వగైరా ఆకాంక్షలు ఏర్పడగానే అవి అతనిని కార్యాచరణకు నడిపిస్తాయి. దానిని సాధించేవరకూ పదపదమంటూ పరుగులు తీయిస్తాయి. ఇవన్నీ మనకు నిత్యం కనిపించే విషయాలే. ఒక ఆకాంక్ష తనకు అసాధ్యం అని తేలేవరకూ దానికోసం ప్రయత్నాలు సాగుతూనే వుంటాయి. తన వల్ల కాదని తేలినప్పుడు మాత్రమే దానిని వదులుకోవడం లేదా వాస్తవ పరిస్థితులకు తగినట్లుగా సవరించుకోవడం జరుగుతుంది. అది వ్యక్తి ఆకాంక్ష అయితే దానికి కర్త, కర్మ, క్రియ అతనే అవుతాడు. ఆకాంక్షకు గల ఇలాంటి నడిపించే శక్తి అనుభవంలో అందరికీ తెలిసిందే.

2. చిన్న సమూహాలు – ఉమ్మడి ఆకాంక్షలు

ఒకే పరిశ్రమలో పనిచేసే కార్మికులు వంటి చిన్న సమూహాలలో ఎవరి వ్యక్తిగత ఆకాంక్షలు వారికి వున్నా తమ జీవన స్థితి గతులు మార్చుకోడానికి ఒక ఉమ్మడి ఆకాంక్ష రూపుదిద్దుకుంటుంది. వారు ఒక సంఘంగా సంఘటితం కావడంలో వేతనాలు ఇతర పని పరిస్థితుల మెరుగు కోసం డిమాండ్లు రూపొందించుకోవడంలో ఈ ఉమ్మడి ఆకాంక్ష వ్యక్తం అవుతుంది.

ఇలాంటి చిన్న సమూహాలలో ఉమ్మడి ఆకాంక్ష ఆ సమూహం నుండే పుట్టుకొచ్చే వ్యక్తుల ద్వారా లేదా బైటనుండి సహాయపడే పార్టీలు, సంస్థల

ద్వారా రూపుదిద్దుకుంటుంది. ఉమ్మడి ఆకాంక్ష రూపుదిద్దుకోడానికి ఆ సమూహం నుండి లేదా బైట నుండి నాయకత్వం అందించడం తప్పనిసరి అవుతుంది. ఈ ఉమ్మడి ఆకాంక్ష ఒక భౌతిక శక్తిగా తమ స్థితిగతుల్ని మార్చుకోడానికి తెగించి సమ్మెలు, ఆందోళనలు సాగించే క్రమం మనకు కనిపిస్తుంది.

ఒక సమాజంలో, దేశంలో ఉమ్మడి ఆకాంక్షలు

ఒక వ్యక్తి తన ఆకాంక్షను తానే రూపొందించుకునే వీలుంది. అది తన ప్రయోజనాల చుట్టూనే వుంటుంది.

ఒక సమూహం తనకు అనుభవంలో వున్న స్థితిగతుల నుండి ఉమ్మడి ఆకాంక్షను రూపొందించుకోవడంలో కొన్ని ఇబ్బందులున్నా తేలికగానే రూపొందించుకోగలుగుతుంది.

ఒక రాష్ట్రంలో, ఒక దేశంలో వివిధ ప్రాంతాలు, భాషలు ఇతర అంతరాలు వున్న చోట ఒకే తరహాకి చెందిన సమూహాలు లేదా భిన్న తరగతుల సమూహాలు ఒక ఉమ్మడి ఆకాంక్షను రూపొందించుకోవడం క్లిష్టతరమైంది. అంతమాత్రం చేత అది అసాధ్యం మాత్రం కాదు.

ఇంత భిన్నమైన, విస్తృతమైన సమూహాలు ఉమ్మడి ఆకాంక్షను తమంతట తాము రూపొందించుకోలేవు. ఈ పని పార్టీలు, వారికి ప్రాతినిధ్యం వహించే సంస్థలు చెయ్యాల్సిందే.

ఉమ్మడి ఆకాంక్షల ప్రత్యేకత

ఈ ఉమ్మడి ఆకాంక్ష ప్రజల మనసుల్ని ఆకట్టుకుంటే అది భౌతిక శక్తిగా మారడంతోపాటు ఎవరు దీనిని వినియోగించుకుంటే వారికి పరిచారిక అవుతుంది. వ్యవస్థను మార్చాలనుకున్న వాళ్ళకి ఇది ఉ పయోగపడుతుంది. అలాగే వ్యవస్థలోపల ప్రజలను ప్రలోభపెట్టే వారికి, ఆధిపత్యపోరు కోసం వినియోగించుకునే వారికి, కుల, మత శక్తులకీ ఇది భౌతికశక్తిగా మారి విజయాలు తెచ్చిపెడుతుంది.

అలాగే ప్రతి ఉమ్మడి ఆకాంక్ష విధిగా భౌతిక శక్తిగా మారదు. ప్రజల ఉమ్మడి ఆకాంక్ష అనేది దానంతటదే ప్రజల మనసుల్ని గెల్చుకోలేదు.

భౌతికశక్తిగా పరిణామం చెందదు. దీనికి జతపర్చి తీరాల్సిన ఇతర అంశాలు లేకపోతే అవి కేవలం నినాదాలుగానే మిగిలిపోతాయి. వాటిని ఇప్పుడు పరిశీలించుకుందాం.

భౌతికశక్తిగా మారే ప్రక్రియ

ఒక ఆకాంక్ష ప్రజల్ని ఆకట్టుకుని భౌతిక శక్తిగా మారే క్రమాన్ని అర్థం చేసుకోడానికి మనకు తెలిసిన, మన చుట్టూ జరిగిన, జరుగుతున్న వాటిని ఉదాహరణలు తీసుకుందాం.

"సర్వేజన సుఖినోభవంతు" అన్నది ఒక ఆకాంక్ష, ఒక నినాదం "సోషలిజమే అన్ని సమస్యలకు పరిష్కారం" అన్నది ఒక ఆకాంక్ష, ఒక నినాదం. ఇవి ఉత్తమమైన భావాలే... ఆకాంక్షలే. కాని అవి ప్రజల్ని ఆకట్టుకుని భౌతికశక్తిగా మారిన దాఖలాలు లేవు.

మరో రెండు నినాదాలను లేదా ఆకాంక్షకు రూపమిచ్చిన నినాదాలను చూద్దాం. మొదటిది "గరీబీ హఠావో" అన్నది ఒకనాడు ఇందిరాగాంధీ ఇచ్చిన నినాదం. "మంచి రోజులు వస్తున్నాయి" అన్నది ఇటీవల మోదీ ఇచ్చిన నినాదం. ఈ రెండు నినాదాలు ప్రజల్ని ఆకట్టుకున్నాయి. కొన్ని తరగతుల వారిని కదిలించాయి. ఆ సమూహాలు భౌతిక శక్తిగా మారి వారికి విజయాలు సాధించిపెట్టాయి. మొదట చెప్పిన రెండు నినాదాలు ప్రవచనాలుగానే మిగిలిపోగా ఈ రెండు నినాదాలు ప్రబలశక్తిగా మారడం కనిపిస్తుంది. ఈ ప్రక్రియలో మనం గుర్తించాల్సిన మూడు కీలక అంశాలు.

ఒకటి : ఒక ఆకాంక్ష, నినాదం ప్రజల నిత్య జీవనానికి సంబంధించినదై వుండాలి.

రెండు : ఈ ఆకాంక్ష, నినాదం ఆచరణలో సాధ్యమేనన్న నమ్మకం కలిగించే మరోచర్య జతపడాలి.

మూడు : అది తమ జీవితాలను ఎలా మెరుగుపరుస్తుందో లేదా మార్చివేస్తుందో స్పష్టపరిచే ఇంకొక చర్య జతపడాలి.

ఈ మూడింటినీ జతపర్చగలిగినప్పుడే కొత్త ఆకాంక్షలు, భావాలు, నినాదాలు ప్రజల మనసుల్ని గెలుచుకుని భౌతికశక్తిగా మారినట్లు ఈ ఉదాహరణలు స్పష్టం చేస్తున్నాయి.

"గరీబీ హఠావో" అన్న నినాదాన్ని చూడండి. పేదరికం నుండి బైటపడాలన్న ప్రజల ఆకాంక్షకి అది నినాద రూపం. అది సాధ్యమేనన్న నమ్మకం కలిగించింది బ్యాంకుల జాతీయుకరణ. జీవితాలు మెరుగుపడాతాయన్న స్పష్టతనిచ్చింది 20 సూత్రాల పథకం.

మంచిరోజులు రావాలన్నది ప్రజల ఆకాంక్షకి నినాదరూపం. విదేశాలలో వున్న లక్షల కోట్ల నల్లధనాన్ని 100 రోజుల్లో తెస్తానన్నది – అది సాధ్యమేనన్న నమ్మకాన్ని కలిగించేది. ప్రతి బ్యాంకు ఖాతాలోనూ 15–20 లక్షలు జమ చేస్తానన్నది తమ జీవితాలు మెరుగవుతాయన్న స్పష్టతను ఇచ్చిందిగా వుంది.

ఈ ఉదాహరణలు కేవలం ఒక భావం. ఒక ఆలోచన, ఒక ఆకాంక్ష నినాదరూపంలో ప్రజల్ని ఆకట్టుకుని భౌతికశక్తిగా మారే ప్రక్రియను అర్థం చేసుకోవడానికి ఉద్దేశించినవి మాత్రమే.

నిజానికి ఈ రెండు నినాదాలు వ్యవస్థని మార్చే నినాదాలు కావు. బ్యాంకు డిపాజిట్లు ప్రజలవి. అవి ప్రయివేటు ఆధిపత్యం నుండి ప్రభుత్వ ఆధిపత్యంలోకి వచ్చాయి. అలాగే మోదీ తెస్తానన్న నల్లధనం పన్ను ఎగవేత నుండి పోగైన సొమ్ము. దానిని వెనక్కి తెచ్చినంత మాత్రాన దోపిడీ వ్యవస్థ మారదు. పేదలు లబ్ధిదారులుగా, కొన్ని ఉపశమన చర్యల లబ్ధిపొందేవారుగానే మిగిలిపోతారు.

ఈ ఉదాహరణలు వ్యవస్థను మార్చేవి కాకపోవడమే కాదు తాత్కాలికమైనవి. ఒక ఎన్నిక తర్వాత మరో ఎన్నికకు ఉపయోగపడేవి కూడా కావు. ఒకరి తర్వాత మరొకరు ప్రజల్ని వంచించడానికి వాడుకున్న నినాదాలు. ఈ ఆకాంక్షల నినాదాలు ప్రజల మనసుల్ని ఆకట్టుకుని భౌతికశక్తిగా మారి, విజయాలను చేకూర్చిన ప్రక్రియ మాత్రమే మనకు ముఖ్యం.

దీర్ఘకాలిక ఉద్యమాలు - ఆకాంక్షలు

ప్రజల ఆకాంక్షలు భౌతిక శక్తిగా మారే ప్రక్రియ కేవలం ఎన్నికల కోసం తాత్కాలిక విజయాల కోసమే పనిచేస్తుందా? దీర్ఘకాలిక ఉద్యమాలకు అలాంటి శక్తిని ఇవ్వగలుగుతుందా? అన్నసందేహం కలగడం సహజం.

జనజీవనానికి సంబంధించిన ఆకాంక్షను రూపొందించి దానికి ప్రజలను ఆకట్టుకునే విధంగా పైన చెప్పిన మూడు అంశాలను జతపర్చగలిగితే దీర్ఘకాలిక ఉద్యమానికి కూడా ఒక ఆకాంక్ష భౌతికశక్తిగా వినియోగపడుతుంది.

ప్రత్యేక తెలంగాణా ఉద్యమం మన కళ్లముందే జరిగింది. "మన ఉద్యోగాలు మనకి, మన నీళ్లు మనకి, మన సంపద ఆదాయం మనకి" అన్న ఆకాంక్షల చుట్టూ ఈ ఉద్యమం సాగింది. ఇవి ప్రత్యేక తెలంగాణా ద్వారా సాధ్యం అన్న నినాదానికి జతపర్చబడింది. స్వతంత్రం వచ్చిన తర్వాత ఆయా ప్రాంతాల ప్రజల ఆకాంక్షల మేరకు కొత్త రాష్ట్రాలు ఏర్పడ్డాయి. ఈ రాష్ట్ర సాధన కూడా సాధ్యమేనన్న భావన కలిగించబడింది. తమ జీవితాలు ఎలా మారతాయో స్పష్టం చేసే ప్రకటనలు ఉద్యమ నేపధ్యంలో స్పష్టం చేయబడ్డాయి. ఈ మూడు జతకూడడంతో ఆ ఆకాంక్ష, ఆ నినాదం, భౌతిక శక్తిగా మారింది.

అయితే ప్రత్యేక రాష్ట్రం ఎప్పుడు వస్తుందో తెలియదు. ఈ మధ్యలో జరిగిన ఎన్నికలలో గెలుపులు, ఓటములు వున్నాయి. అయినా ఆ ఉద్యమంలో ఈ ఆకాంక్ష ఒక భౌతిక శక్తిగా కొనసాగింది. అంతిమంగా ప్రజల మనసులను గెలుచుకున్న ఈ ఆకాంక్షే ప్రత్యేక రాష్ట్రం పొందడానికి సాధనం అయింది.

అలాగే యస్.సి. వర్గీకరణ ఉద్యమం కూడా దీర్ఘకాలంగా సాగుతూ వుండడం ఒక ఆకాంక్ష భౌతికశక్తిగా మారడం ద్వారానే సాధ్యపడింది.

వీటిని ప్రాంతీయతత్వం, కులవిభజనల ఉద్యమాలుగా కొట్టిపారెయ్యడం కంటే అవి దీర్ఘకాలిక ఉద్యమాలుగా సాగడంలో భౌతికశక్తిగా మారిన ఆకాంక్షల పాత్రను అర్థం చేసుకోవడం అవసరం. ఈ ఉద్యమాలు వ్యవస్థను మార్చేవి కావు. లబ్ధిదారులకు మెరుగైన జీవనాన్ని ఇస్తాయని నమ్మకం కలిగించినవి మాత్రమే.

వ్యవస్థను మార్చే ఉద్యమాలు - ప్రజల ఆకాంక్షలు

ప్రజల ఆకాంక్షలు ఒక భౌతికశక్తిగా మారే యీ ప్రక్రియ ఒక సామాజిక ఆర్థిక వ్యవస్థను మార్చడానికి కూడా సాధనం అవుతుంది.

మనకు తెలిసిన ఒక ఉదాహరణ తీసుకుందాం. 1950 కి పూర్వం

ఆంధ్రరాష్ట్రంలో జమీందారీ వ్యతిరేక పోరాటం సాగింది. దున్నేవాడు రైతు – అనుభవించేది జమీందారుగా వున్న వ్యవస్థ అది. ఇక్కడ రైతుల ఆకాంక్షలకు రెండు రకాల నినాదాలు ఇవ్వడానికి వీలుంది. దున్నే రైతులకు మరికొంత ప్రయోజనం కల్పించే ఆకాంక్షకు "దున్నేవాడికి పంటలో పెద్ద వాటా" అన్నది నినాదం చెయ్యవచ్చు. దానివల్ల రైతులకు కొంత లబ్ధి చేకూర్చవచ్చును.

కాని కమ్యూనిస్టు పార్టీ "దున్నేవాడిదే భూమి" అన్న నినాదాన్ని ఇచ్చింది. ఇదీ రైతుల జీవనస్థితి నుండి వచ్చిందే కాని అది వారి జీవితాలను మార్చివేసే ఆకాంక్షకు ఇచ్చిన నినాదం. రైతులను లబ్ధిదారుల నుండి హక్కుదారులుగా మార్చే నినాదం. ఈ నినాదంతో ఒకవైపు రైతులకు భూమి దక్కుతుంది, మరోవైపు జమీందారీ వ్యవస్థ కూలిపోతుంది. ఈ నినాదం రైతుల మనసుల్ని గెల్చుకుంది–తెగించి పోరాడే భౌతిక శక్తిగా మార్చింది. అంతిమంగా జమీందారీ వ్యవస్థ రద్దును సాధించింది.

మొత్తంమీద ప్రజల జీవితాల నుండి రూపుదిద్దుకున్న ఆకాంక్షలు, వారి మనసుల్ని గెలుచుకున్న నినాదాలు భౌతిక శక్తిగా మారే ప్రక్రియను ప్రస్తుత వ్యవస్థ పరిధిలోనే ఆధిపత్య పోరుకీ, ఎన్నికల విజయాలకీ వాడుకునే వీలుంది. అలాగే ఈ వ్యవస్థను మార్చాలనుకునే వారికీ సాధనంగా మారి విజయాలను సాధించి పెడుతుంది.

పోరాడినవారికే విజయాలు : ప్రత్యేక తెలంగాణా ఉద్యమంలో, జమీందారీ వ్యతిరేక పోరాటంలో మరో ఆసక్తికరమైన విషయం కూడా వుంది. రాష్ట్రం ఇచ్చింది మేమే గనుక తమనే గెలిపించాలని కాంగ్రెస్ పార్టీ ప్రచారం చేసినా దానికోసం పోరాడిన తె.రా.స కే ప్రజలు పట్టం గట్టారు.

1950లో జమీందారీ వ్యవస్థను కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వమే రద్దు చేసినా దానికోసం పోరాడిన కమ్యూనిస్టులకే 1952 ఎన్నికలలో అత్యధిక స్థానాలను గెలిపించడంలో ముఖ్యమైన పాత్ర పోషించింది. ✱

IV. పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థను మార్చే ఉద్యమాలకు కొత్త చూపు

మనదేశంలో వున్న పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థపై అనేక విశ్లేషణలు వచ్చాయి. నిరంతరం వస్తూనే వున్నాయి. అందులో మనకి కొరత అంతగా కనిపించదు. అయితే ఈ వ్యవస్థ మీద పోరాడడం ఎలా? దానిని మార్చడం ఎలా అన్నది అసలు సమస్య. దీనికి అవసరమైన కొన్ని కీలక అంశాలకే మనం పరిమితం అవుదాం.

- దేశంలో అన్ని రంగాలను దేశ విదేశీ కార్పొరేట్ సంస్థలు ఆక్రమించుకున్నాయి. గత సంవత్సరం పెరిగిన దేశ సంపదలో 73 శాతాన్ని కేవలం 1 శాతం మంది దక్కించుకున్నారు. సంపద కేంద్రీకరణ ఎంత జోరుగా సాగుతున్నదో ఇది అద్దంలో చూపిస్తుంది. సంపద అంతరాలలో, ఆదాయ వ్యత్యాసాలలో అత్యంత హెచ్చుగా వున్న దేశాలలో మనది కూడా ముందున్నది.
- ఈ కార్పొరేట్ శక్తులు ఉపాధిరహిత అభివృద్ధి నమూనాను ఎంచు కున్నారు. వచ్చే ఉద్యోగాల కంటే పోయే ఉద్యోగాలు హెచ్చుకావడం చూస్తున్నాం.
- కార్పొరేట్‌శక్తులు వ్యవసాయరంగంలో యంత్రాలు, పురుగుమందులు, ఎరువులు, విత్తనాలు తయారీని తమ గుప్పెట్లో పెట్టుకున్నారు. వాణిజ్యపంటల వ్యాపారం వారి పరమైంది. ఇప్పుడు ఆహారపంటల వ్యాపారంలోకి ప్రవేశిస్తున్నారు. వ్యవసాయం లాభసాటి కాకుండా ఈ శక్తులే దోచుకుంటున్నాయి.
- విద్య కార్పొరేట్ శక్తుల వ్యాపార రంగం అయింది
- వైద్యసేవలు కూడా అదే దారి పట్టాయి
- ఎన్నికలను కుబేరుల ఆటగా మార్చారు. కార్పొరేట్ శక్తులు వాటిని తమ ప్రత్యక్ష, పరోక్ష పాత్రల చుట్టూ తిప్పుకున్నారు.

పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థపై పోరాటం ముందుగా కార్పొరేట్ వ్యవస్థను బద్దలు కొట్టడంతో ప్రారంభం కావాలి. ఈ వ్యవస్థ బద్దలైతేనే సంపద పునఃపంపిణీతో సామాజిక న్యాయానికి ద్వారాలు తెరుచుకుంటాయి. ఉపాధినిచ్చే కొత్త పారిశ్రామిక విధానానికి వీలు పడుతుంది. కార్పొరేట్ శక్తుల నుండి వ్యవసాయ మార్కెట్లను వేరుచేసి రైతులే ధరలు నిర్ణయించుకోగల కొత్త వ్యవస్థకు దారి ఏర్పడుతుంది.

కార్పొరేట్ విద్య, వైద్య సంస్థల జాతీయంతో అందరికీ సమానమైన, మంచి ప్రమాణాల విద్య, వైద్యసేవలు అందుబాటులోకి తెచ్చే పరిస్థితి వస్తుంది.

అందుచేత కార్పొరేట్ వ్యవస్థను బద్దలు కొట్టడం ఈ పోరాటానికి ముఖ్యమైన లక్ష్యం అవుతుంది.

అయితే ఈ వ్యవస్థ వల్ల పేదరికానికి, నిరుద్యోగానికి లాభసాటి గాని వ్యవసాయానికి గురౌతున్నవారు వివిధ వర్గాలకు, వివిధ సమూహాలకు చెందిన వారు. ఏ సమూహం ఆకాంక్షలు దానికి వుంటాయి. అందువల్ల భిన్నమైన ఆకాంక్షలను ఒక లక్ష్యం మీద దాడికి సన్నద్ధం చెయ్యడం దాని ఫలితంగా వచ్చే ప్రయోజనాలు ఆయా సమూహాల జీవితాలను ఎలా మారుస్తాయో, వారికి గల భిన్నమైన ఆకాంక్షలను ఎలా నెరవేరుస్తాయో స్పష్టం చేసే కార్యక్రమాలను రూపొందించడం జరగాలి. ఇది కొంత సంక్లిష్టమైనదే అయినా ఒకే లక్ష్యంలో వివిధ సమూహాలను ఒకే గొడుగు కిందకు తెచ్చినప్పుడే విజయాలు సాధ్యం అవుతాయి.

ఒక ఆకాంక్ష ప్రజలను ఆకట్టుకుని భౌతిక శక్తిగా విజయాలు సాధించే సాధనంగా మారే ప్రక్రియను ఇంతకు ముందే చూశాం. ఇందులో జత కూడాల్సిన మూడు అంశాలున్నాయి. మొదటిది ఆకాంక్ష ప్రజల జీవిత స్థితిగతుల నుండి రావాలి. రెండవది అది సాధ్యమేనన్న నమ్మకం కలిగించే ఒక చర్య దానికి జత కలవాలి. మూడవది అది జరిగితే వారి జీవితాలు ఎలా మారతాయో స్పష్టం చేసే కార్యక్రమం వుండాలి. ఈ ప్రక్రియను పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థపై జరిగే పోరాటానికి ఎలా అన్వయించుకోవచ్చునో కొన్ని ఉదాహరణలు చూద్దాం.

A) పేదల ఉమ్మడి ఆకాంక్షలు - నినాదాలు

సామాజిక న్యాయం అవసరం అయిన పేదలు, సామాన్యుల సమూహాలను తీసుకుందాం. ఇందులో కొన్ని చిన్న చిన్న అంతరాలుంటాయి. కులమత తేడాలుంటాయి.

మొదటిది ఈ బృందాన్ని ఆవరించిన ఉమ్మడి అంశం "పేదరికం, ఆదాయ భద్రత" దాని నుండి బైటపడాలన్న ఆకాంక్ష వుండడం సహజం. పేదరికాన్ని జయిద్దాం అన్నది వారి ఆకాంక్షలను ప్రతిబింబించే నినాదం కావడానికి వీలుంది. ఇది ఉమ్మడి ఆకాంక్ష. ఇతర భేదాలు ఎన్ని వున్నా ఈ సమూహాలన్నింటిని ఏకం చెయ్యగల ఆకాంక్ష అవుతుంది.

రెండవది: ఈ ఆకాంక్ష నెరవేరడం సాధ్యమేనన్న నమ్మకం కలిగించే మరో చర్య దానికి జతచెయ్యాలి. ఈ నినాదం కార్పొరేట్ శక్తుల దగ్గర కేంద్రీకరణ జరిగిన జరుగుతున్న సంపద మీద దాడి చేసే రూపంలో వుండాలి.

ప్రతి ఏటా 1 శాతం మంది జాతీయ ఆదాయంలో 73 శాతాన్ని కొల్లగొడుతున్నదాని మీద కేంద్రీకరించాలి. బోనస్ చట్టంలాగ యీ కార్పొరేట్ శక్తుల ఆదాయంలో ఒక వాటాను పోగైన సంపద మీద పన్నులు తమ సంపదను అంతా వారసులకే కట్టబెట్టకుండా వారసత్వ పరిమితిని విధించే విధంగా సంపద పునఃపంపిణీ చట్టాన్ని నినాదంగా చెయ్యాలి. ఈ నినాదం పోగుపడ్డ సంపదను బద్దలు కొట్టే సాధనం అవుతుంది. దేశప్రజలకు సంపద పునఃపంపిణీ ద్వారా వాటాను పొందే హక్కును కలిగిస్తుంది. లక్షల కోట్లు పునఃపంపిణీ చెయ్యడానికి మార్గం సుగమం చేస్తుంది. ఆదాయ భద్రత కల్పించాలన్న నినాదానికి నమ్మకం కలిగించే చర్య అవుతుంది.

మూడవది: సంపద పునఃపంపిణీ ఎలా జరుగుతుందో, ప్రజల జీవితాలు ఎలా మారతాయో స్పష్టం చేసే కార్యక్రమం పై రెండింటికి జతపరచాలి.

హక్కుగా ప్రతి ఒకరికీ మౌలిక ఆదాయం

హక్కుగా గృహ వసతి అంతవరకూ ఇంటి అద్దె

హక్కుగా అర్హతలను బట్టి ఏ చదువైనా పిల్లలకు ఉచితం

హక్కుగా అందరికీ అన్ని వైద్యసేవలు ఉచితం

హక్కులు అమలు చెయ్యటానికి ప్రత్యేక కోర్టు

ఈ తరహా కార్యక్రమం పేదప్రజలను లబ్ధిదారుల నుండి హక్కుదారులుగా మారుస్తుంది. ఈ హక్కులకు భంగం జరిగితే అమలు చేయించుకోడానికి వీలుగా ప్రత్యేక కోర్టుల ఏర్పాటును కూడా ప్రకటించాలి.

ఈ ఉదాహరణ ఒక ఆకాంక్షను భౌతికశక్తిగా మార్చడానికి అనుసరించాల్సిన ప్రక్రియకు ఒక రేఖామాత్రమైన చిత్రం మాత్రమే. ఇలాంటి మరికొన్ని ఉదాహరణలను రూపొందించుకుందాం.

B) రైతుల ఆకాంక్షలు - పంటలకు ధర నిర్ణయించుకునే హక్కు

రైతులలో ఎన్ని అంతరాలున్నా వారికి ఒక ఉమ్మడి సమస్య వుంది. వారి పంటలకు లాభసాటి ధరలు రావడంలేదు. అయినకాడికి అమ్ముకోవడం, అప్పులభారం తప్పడంలేదు. పంటలకు లాభసాటి ధరలు రావాలన్నది రైతుల ఉమ్మడి ఆకాంక్ష.

వ్యవస్థ లోపల ప్రయత్నాలు

వ్యవస్థ లోపల లాభసాటి ధర కోసం ప్రభుత్వ మద్దతు ధర అన్నది నినాదం అయింది. ప్రతి ఏటా ప్రభుత్వాలు మద్దతు ధరలను ప్రకటిస్తున్నాయి. దానిని పెంచాలన్న రైతుల ఆవేదన అరణ్యరోదనం అవుతున్నది. ఆ ధరలకు కూడా మొత్తం పంటను కొనుగోలు చేసే స్థితి లేదు. దాంతో వ్యవసాయం పంటల మార్కెట్లు దళారుల చేతుల్లో, అంతిమంగా కార్పొరేట్ల కబంధహస్తాలలో చిక్కుకుంటున్నది. పంటకాలంలో ధరలను పడగొట్టడం, మూడు నాలుగు నెలలకాలంలో ధరలు పెంచి విపరీతమైన లాభాలు గుంజుకుంటున్నారు.

రైతు సంఘాలు, పార్టీలు, సంస్థలు ప్రతి సంవత్సరం ఆందోళనలు ధర్నాలు నిర్వహిస్తున్నాయి. అవే నినాదాలు, అదే తరహా పోరాటాలు అరకొర

పెంపుదలలూ, చిల్లర రుణమాఫీలు తప్ప లాభసాటి ధర మాత్రం దక్కడం లేదు. ప్రస్తుత వ్యవస్థ పరిధిలో తిరిగినంతకాలం తాత్కాలిక ఉపశమనాలతో సరిపెట్టుకోవడం తప్ప లాభసాటి ధర వచ్చే అవకాశాలు వుండవు.

కొత్త వ్యవస్థ తప్ప మార్గం లేదు.

పండించేది రైతులు – ధర నిర్ణయించేది దళారులు, కార్పొరేట్లు అన్న వ్యవస్థను బద్దలుకొట్టాలి. వ్యవసాయ పంటల మార్కెట్లనుదళారుల కార్పొరేట్ శక్తుల చేతుల నుండి వేరు చెయ్యాలి.

పండించే వారికే ధర నిర్ణయించుకునే హక్కు సాధించాలి. విడివిడిగా రైతులు ఈ పని చెయ్యలేరు. కాని పంటలవారీగా ఏర్పడే సహకార సంఘాల ద్వారా దీనిని సాధించుకోవచ్చును.

ఉదాహరణకి పాల సహకార సంఘాలను చూడండి. పాలు అమ్మే రైతులంతా అందులో సభ్యులుగా వుంటారు. పాల కొనుగోలు ధరనీ, తిరిగి అమ్మకం ధరనీ ఈ రైతు సంఘాలే నిర్ణయించుకుంటాయి. ఎవరు ఎన్ని పాలు పోసినా ప్రకటించిన ధరకు కొనుగోలు చేస్తారు. తిరిగి పాలను ఉప ఉత్పత్తులనూ వినియోగదారులకు అమ్మకం చేస్తారు. లాభాలు వస్తే పోసిన పాలను బట్టి రైతులకు డివిడెండ్లు ఇస్తారు. ఈ పద్ధతి వ్యవసాయ పంటలకు అన్వయించుకోవచ్చును.

మొదటిది : పంటలవారీగా రైతు సహకార సంఘాల ఏర్పాటు వారి చేతుల్లోనే వ్యవసాయ మార్కెట్‌యార్డులు వుండాలి.

రెండవది : కొనుగోలు అమ్మకం ధరల నిర్ణయం పూర్తిగా ఈ రైతు సహకార సంఘాల చేతుల్లోనే వుండాలి. అంటే ప్రభుత్వం నిర్ణయించే మద్దతు ధర వుండదు, దళారులు కార్పొరేట్లు చేతుల్లోనూ ధర నిర్ణయం వుండదు.

మూడవది : ప్రభుత్వ సీడ్‌మనీ, కార్పొరేటు సంస్థల నుండి రాబట్టే సంపద పునఃపంపిణీలో కొంత వాటా సొమ్ము దీనికి కొనుగోలు నిధిగా వుంటుంది.

నాలుగవది : కొనుగోలు రేటు హెచ్చుగా నిర్ణయించినా అమ్మకం రేటు

దానిపైన కొద్దిగా మాత్రమే వుండడంతో వినియోగదారుల మీద భారం పడదు. రైతులకు అదనంగా వచ్చే లాభసాటి ధర ప్రధానంగా దళారులు, కార్పొరేట్లు దోచుకుంటున్న దానినుండే లభిస్తుంది.

ఐదవది : మనం ప్రారంభంలో చెప్పుకునే సంపద పునఃపంపిణీలో వ్యవసాయ కూలీలు, రైతులు అందరికీ కనీస ఆదాయభద్రత అదనంగా లభిస్తుంది.

ఇది జరిగితే రైతు తన పంట ధరకు హక్కుదారుడౌతాడు. సంపద పునఃపంపిణీలో హక్కుదారుడవుతాడు. అప్పులపాలు కావడానికి, ఆత్మహత్యలకీ దూరం అవుతాడు.

ఇలా రైతుల జీవనస్థితి నుండి పంటలకు లాభసాటి ధర నిర్ణయించుకునే ఆకాంక్ష కొత్త నినాదం అవుతుంది. దానిని సాధ్యం చెయ్యడానికి దళారీల వ్యవస్థని, కార్పొరేట్ల దోపిడీ నుండి వ్యవసాయం పంటల మార్కెట్లను వేరు చెయ్యడం సాధ్యం చేస్తుంది.

పర్యవసానంగా లాభసాటి ధర, సంపద పునఃపంపిణీ ద్వారా ఆదాయభద్రత సాధ్యం అవుతుంది. ఈ మూడు ఒకదానికొకటి జతపర్చడం ద్వారా కొత్త వ్యవస్థను సాధించే భౌతికశక్తిగా రైతుల ఉద్యమం రూపొందుతుంది.

C) చోదకశక్తిగా కార్మికవర్గం - కొత్త నినాదాలు

ప్రపంచంలో పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థ విశ్వరూపం ధరిస్తున్న తొలినాళ్లలోనే కార్ల్‌మార్క్స్ ఈ దోపిడీ వ్యవస్థను మార్చడానికి ప్రపంచకార్మికులారా ఏకం కండి అన్న నినాదాన్ని ఇచ్చారు. తర్వాత మే డే పని గంటల ఉద్యమంగా ప్రారంభమైంది. అది ఇప్పుడు కార్మికుల హక్కుల కోసం సంఘటితమయ్యే అంతర్జాతీయ ఉద్యమం అయింది.

ప్రస్తుతం ప్రపంచం చాలా మారిపోయింది. 1 శాతం మంది దగ్గిర మొత్తం ప్రపంచ సంపదలో 80 శాతం పోగుపడ్డాయన్న లెక్కలు బైటకొచ్చాయి. పోగుపడ్డ సంపద అంటే అది పోగుపడ్డ శ్రమ మాత్రమే. సంపద అనేది పెట్టుబడి రూపంలో వున్నా, వస్తువుల రూపంలో వున్నా

అంతా శ్రమ ఫలితమే. నిత్యం సాగిపోతున్న దోపిడీకి అడ్డుకట్ట వెయ్యాలి. 1శాతం దగ్గర మూలుగుతున్న సంపదను బద్దలుకొట్టాలి. తొలిమెట్టుగా దానిలో ఒక వాటా సంపద అందరికీ పునఃపంపిణీ జరగాలి.

కార్మికోద్యమం నినాదాలు మారాలి. కొత్త నినాదాలు పుట్టుకురావాలి.

- పోగుపడ్డ సంపదలో వాటా–అందరికీ మౌలిక ఆదాయంగా పంపిణీ
- కనీస వేతనం కాదు జీవనస్థాయి వేతనం
- వారానికి 5 రోజులు – 40 గంటల పని

సంపద పునఃపంపిణీ ఉద్యమానికి సంఘటిత కార్మికవర్గం చొరవ తీసుకోవాలి. అప్పుడే అసంఘటిత రంగ కార్మికులకు ఇతర పేద వర్గాలకి ఈ నినాదం త్వరగా వ్యాపిస్తుంది.

ఇది వ్యవస్థను తక్షణమే మార్చదు. పోగుపడ్డ సంపదలో హక్కుగా వాటా పొందడం సంపదమీద ఆధిపత్యం వైపు వారికి దారి చూపిస్తుంది.

అందరికీ కనీసం ఆదాయం హక్కుగా రావడం పెనుమార్పులకు దారులు వేస్తుంది. పని దొరకకపోతే బతుకు లేనప్పుడు షరతులు పెట్టేది పెట్టుబడిదారుడవుతాడు. బతుకు భరోసా వున్నప్పుడు ఇష్టమైన పనిని ఎంచుకోడానికి, శ్రమశక్తిని అమ్ముకునే బేరసారాలు సాగించే శక్తి వస్తుంది.

5 రోజుల పని, పనిగంటల తగ్గింపు కార్మికుల ఆరోగ్యస్థితిని మెరుగు పరుస్తుంది. కుటుంబం, సమాజంలో భాగస్వామ్యం పెరుగుతుంది. వారి అభిరుచులను సంతృప్తిపరిచే వివిధ అంశాలను అనుభవంలోకి తెచ్చుకోగలుగుతారు. అంతిమంగా వారి జీవన నాణ్యత, ప్రమాణాలు పెరుగుతాయి.

ప్రపంచ వ్యాపిత ప్రచారం, ఆందోళనలు

కార్మిక సంఘాలు దేశస్థాయిలో, ప్రపంచస్థాయిలో పనిచేస్తున్నాయి. సంపద పునఃపంపిణీ మీద అంతర్జాతీయ స్థాయిలో ప్రచారాన్ని పెంచడంతోపాటు ప్రపంచ ప్రజల దృష్టిని ఆకర్షించే విధంగా ఒకేసారి

జరిగే ప్రచార కార్యక్రమాలు, సామూహిక ప్రదర్శనలు సమ్మెతో సహా వివిధ కార్యాచరణలు సాగించాలి.

D) సామాజిక న్యాయానికి కొత్త నిర్వచనం ఇవ్వాలి

వివక్ష తరగతుల ఉద్యమాలకు గల ప్రత్యేకతను, ప్రాధ్యానతను గుర్తించాలి. మన సమాజంలో పుట్టుకతో వివక్ష వుంది. కులవివక్ష, లింగవివక్ష, మతవివక్ష, పేదరిక వివక్ష పుట్టుకతోనే సంక్రమిస్తున్నాయి. కుల, మత, లింగపరమైన సంస్థలు పుట్టుకొస్తున్నాయి. వివక్ష తొలగాలంటూ కార్యకలాపాలు సాగిస్తున్నాయి. వివక్ష తరగతులు ఉమ్మడి ప్రయోజనాలకంటే ఎవరి ప్రయోజనాలకు వారే ఒంటరి పోరాటాలు చేస్తున్నారు.

వ్యవస్థలోపల పాలకపక్షాలు ఈ సామాజిక చైతన్యాన్ని తమ రాజకీయ ప్రయోజనాలకు ఓటు బాంకులుగా మార్చుకుంటున్నాయి. సామాజిక న్యాయం అంటే కులాల వారీగా కార్పొరేషన్లు, పథకాలు, రాయితీలు, సబ్సీడీలు, ఉపప్రణాళికలు, ఆదరణలు, చేయూతలు అన్న భావం కల్పించబడింది. వివక్ష తరగతుల నాయకులకి చిల్లర మల్లర పదవుల పంపిణీలు, ప్రలోభాలతో ఆకట్టుకుంటున్నాయి. ఇన్ని చేస్తున్నా ఇప్పటికీ పేదరికం అక్కడే గూడుకట్టుకుని వుంది. ప్రధానంగా ఈ తరగతులకు చెందిన ఎస్సీ, ఎస్టీ, బీసీ, మైనారిటీలకు, ఇతర పేదలకు రాయితీల బతుకుతో వారిని శాశ్వతంగా లబ్ధిదారులు గానే వుంచుతున్నది.

ఈ వ్యవస్థలోపల వివక్ష తరగతులకు విముక్తి దొరకదు. వ్యవస్థను బద్దలుకొట్టే దారిలోనే పరిష్కారాలు దక్కుతాయి. పుట్టుకతో వివక్ష తొలగించడానికి ఇలాంటి ఉమ్మడి ఆకాంక్షను కలిగించాలి. సంపద పునఃపంపిణీతోనే అందరికీ మౌలిక ఆదాయభద్రత కలుగుతుంది. తలెత్తుకు తిరిగే స్వతంత్ర జీవనానికి అది తొలిమెట్టు అవుతుంది. మంచి ప్రమాణాల చదువు, ఏ స్థాయికైనా ఉచితంగా అందించడం ద్వారా ఎదిగే అవకాశం కల్పించడం రెండవమెట్టు. ఇవి వారి సామాజిక హోదాను మార్చివేస్తాయి. వివక్ష తరగతుల ఉద్యమాన్ని ప్రత్యేక దృష్టితో పేదల ఉద్యమంలో భాగంగా సాగించాలి.

V. కొన్ని వాదనలు - కొన్ని వివాదాలు

ఈ నినాదాలన్నీ ఊహాజనితాలని కొట్టిపారేసేవారుంటారు. ఆచరణ సాధ్యం కావని అపహాస్యం చేసేవారుంటారు. ఒకసారి ఇంటర్‌నెట్‌ను తెరిచి చూడండి. ప్రపంచం అంతటా ఇలాంటి చర్చ జరగడం గమనిస్తారు. సంపద కేంద్రీకరణ అనర్థాలు, పునఃపంపిణీ ఆవశ్యకత మీద అర్థవంతమైన చర్చ కనిపిస్తుంది. అలాగే భిన్నాభిప్రాయాలు కూడా కనిపిస్తాయి. నిన్నటిదాకా పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థకు సమర్థకులుగా వున్న ప్రముఖ ఆర్థికవేత్తలు, విశ్లేషకులు ఈ అంతరాల అగాధంమీద విరుచుకుపడడం కనిపిస్తుంది. కొన్ని దేశాలలో ఈ పంపిణీకి చేస్తున్న ప్రయోగాలు మరి కొన్ని దేశాలలో దీనికోసం సాగుతున్న ఉద్యమాలు కనిపిస్తాయి. ఇక్కడ కనిపించే భిన్న మార్గాలలో మనం ఏ మార్గాన్ని ఎంచుకోవాలి అన్నది మనం తేల్చుకోవాల్సిన సమస్య అవుతుంది.

వ్యవస్థలోపల క్యాష్‌ట్రాన్స్‌ఫర్ పద్ధతి

అంతరాలకు మూలమైన కార్పొరేట్ల దోపిడీ మీద దాడి చెయ్యకుండా దానిని అలాగే వుంచి ప్రభుత్వాలకు ప్రజలు చెల్లించే పన్నుల సొమ్ము నుండి కొంత భాగాన్ని **"మౌలిక ఆదాయం"** పేరుతో నగదు బదిలీ చెయ్యడం ప్రధాన ధోరణిగా కనిపిస్తున్నది. మనదేశంలో కూడా ప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టిన సంక్షేమ పథకాలకు ఇలాంటి నగదు బదిలీలను మనం చూస్తున్నాం. ఇది అంతరాలను తగ్గించదు. అంతరాలకు గురవుతున్న వారిలో కొంతమందికి తాత్కాలిక ఉపశమనంగానే వుంటుంది. మరోపక్క వ్యవస్థ దోపిడీ యధావిధిగా కొనసాగుతూ అంతరాలను మరింత పెంచుకుంటూ పోతూనే వుంటుంది. మనలాంటి దేశాలలో పాలకపక్షాల ఓటుబ్యాంకు రాజకీయాలకు ఉపయోగపడే పథకాలకు మాత్రమే ఈ క్యాష్‌ట్రాన్స్‌ఫర్ పద్ధతి సాధనంగా వున్నది.

పోగుపడ్డ సంపదను బద్దలుకొట్టడం

వ్యవస్థను మార్చాలనుకునేవారు పోగుపడ్డ సంపదను బద్దలుకొట్టే

మార్గాన్ని అనుసరించాలి. అంతరాల సృష్టికి మూలమైన వ్యవస్థ మీద దాడి చెయ్యాలి. అలాంటి ఆకాంక్షకు నినాద రూపం ఇవ్వాలి.

కార్పొరేట్ల దగ్గర పోగుపడ్డ లక్షల కోట్ల సంపద నుండి ఆదాయం నుండి సంపద పునఃపంపిణీ నిధిని ప్రత్యేకంగా సమకూర్చాలి. వారసత్వానికి దక్కకుండా దానిలో వాటాను విడదియ్యాలి. అలాగే ప్రకృతి సంపదను ప్రయివేటుపరం నుండి తొలగించాలి. వీటన్నింటి ద్వారా సమకూరిన పునఃపంపిణీ నిధితో ప్రజలకు హక్కుగా మౌలిక ఆదాయాన్ని కల్పించాలి. ఇది పోగుబడ్డ సంపదను బద్దలుకొట్టి దోపిడీకి గురైన తరగతులకు పంపకం చేసేది అవుతుంది. అంతరాలు తగ్గడానికి తొలిమెట్టు అవుతుంది. పెట్టుబడిదారీ దోపిడీ మీద చేసే దాడికి తొలి అడుగు అవుతుంది.

పారిశ్రామికాభివృద్ధి దెబ్బతింటుందా?

పారిశ్రామికరంగంలో గుత్తాధిపత్యం మీద చేసే దాడి చిన్న, మధ్య తరహా పారిశ్రామికాభివృద్ధిని వేగవంతం చేస్తుంది. ఉపాధినిచ్చే పరిశ్రమలు, వ్యవసాయాధారిత పరిశ్రమలకు అదనపు ప్రోత్సాహకాలు లభిస్తాయి. ప్రజల చేతుల్లోకి – కనీస ఆదాయభద్రత పద్ధతి ద్వారా చేరే లక్షల కోట్ల రూపాయలు దేశీయ మార్కెట్లకు కొత్త ఊపునిస్తాయి. ఇది పారిశ్రామికాభివృద్ధి కుంటుపరచకపోగా విస్తృతం చేస్తుంది. ఉపాధి అవకాశాలను పెంచుతుంది.

ప్రజలు సోమరిపోతులు కారా?

పనిచేసినా చెయ్యకపోయినా కనీస ఆదాయం కల్పిస్తే అంతా సోమరిపోతులు, తాగుబోతులు అవుతారన్న ప్రచారం సాగించేవారుంటారు. అంటే బతకడానికి డబ్బున్న వాళ్లంతా సోమరిపోతులు, తాగుబోతులు అయిపోవాలి. అలాకాక పోగా మంచి జీవితానికి రుచి మరిగిన కొద్దీ మరింతగా పనిచేసే వారే ఎక్కువ అవుతున్నారు. పేదరికమే అసలు సమస్య. అవిద్యకీ, అనారోగ్యానికీ, అధిక సంతానానికి, వ్యసనాలకీ అదే పుట్టిల్లు. దాని తొలగింపులోనే జీవనవికాసం కనిపిస్తుంది. తప్పు కళ్లది కాదు పెట్టుకున్న కళ్ళజోళ్లది. పేదలు, శ్రామికులు మనుషులేనని, వాళ్ళతోనే సమాజానికి అవసరమైన వస్తువుల ఉత్పత్తి, సేవలు జరుగుతున్నాయని గుర్తించే సంస్కారం వుంటే ఇలాంటి వాదనలు రావు. ✱

VI. ప్రజాఉద్యమాలు - కొన్ని పరిశీలనాంశాలు

ఇంతవరకు ప్రజల ఆకాంక్షలకు నినాదరూపం ఇచ్చే అంశాలను చూశాం. నినాదాలు వాటంతటవే ప్రజా ఉద్యమాలుగా మారవు. అవి ప్రజలకు చేరాలి. వాటికి ఆదరణ లభించాలి. వారిలో విశ్వాసాన్ని పెంచడానికి తగిన కార్యాచరణలు జరగాలి. ఇవన్నీ జరిగితేనే నినాదాలు ప్రజాఉద్యమాలుగా మారి భౌతికశక్తిగా విజయాలు సాధిస్తాయి. ఈ క్రమానికి సంబంధించిన కొన్ని సాధారణ అంశాలను పరిశీలించుకుందాం.

1. ఉమ్మడి ఆకాంక్షను ధృవపరుచుకోవాలి.

ఒకే తరహా సమూహాలు వివిధ ప్రాంతాలలో, వివిధ రాష్ట్రాలలో వున్న వారికి ఉమ్మడి ఆకాంక్షను తమంత తాముగా రూపొందించుకోలేదు. ఆ సమూహాలలో పనిచేసే పార్టీలు, సంస్థలు అలాంటి ఉమ్మడి ఆకాంక్షకు నినాదం రూపం ఇవ్వాల్సి వుంటుంది. ఇలా ఆ సమూహాల బైట నుండి రూపుదిద్దుకునే ఉమ్మడి ఆకాంక్ష లేదా నినాదం. బైట నుండి రుద్దబడేది కాకూడదు. అలా జరిగితే ఆ సమూహాలు ఆ నినాదాలను పట్టించుకోవు. అందుచేత వివిధ సమూహాల ఉమ్మడి ఆకాంక్షలను, ఆ సమూహాలలో చర్చకు పెట్టి తుదిరూపం ఇవ్వాలి. అప్పుడు అది వారి నుండి వచ్చిన ఉమ్మడి ఆకాంక్ష అవుతుంది.

2. ప్రచారం :

వ్యవస్థను మార్చే పార్టీల సంస్థల నినాదాలు ప్రజల డిమాండ్‌గా మారాలి. ఒక నినాదాన్ని ప్రచారం చెయ్యడం అంటే నినాదాలను వల్లించడం, ఏకపక్షంగా ప్రసంగాలు చేసి రావడంగా వుండకూడదు. ఇచ్చే నినాదం సహజంగానే ఆ సమూహానికి బాగానే కనిపిస్తుంది. దానివల్ల వారి జీవితాలలో వచ్చే మార్పులు కూడా వారికి అర్థం అవుతాయి. అయితే ఇది ఎలా సాధ్యం అన్నది కీలక పాత్ర పోషిస్తుంది. సాధ్యమేనన్న నమ్మకం వారికి కలగకపోతే

ఆ నినాదాన్ని వారు అంతగా పట్టించుకోరు. దేశంలో 1శాతం మంది దగ్గర 73శాతం సంపద గుట్టగా పోగుపడ్డ సంగతి అందరికీ తెలిసిందే. ఆ సంపదను బద్దలుకొట్టి దానిలో ఒక వాటాను ప్రజలకు మౌలిక ఆదాయంగా పంపిణీ చెయ్యడం న్యాయ సమ్మతమేనా? దానిలో వాటా అడిగే హక్కు ఎలా సమంజసం అవుతుంది? అన్న ప్రశ్నలు సందేహాలు ముందుకొస్తాయి. ఈ సందేహాలు తీరకపోతే దానిని హక్కుగా సాధించాలన్న పట్టుదల సడలిపోతుంది. శ్రమ నుండే సంపద సృష్టి ఎలా జరుగుతుందో, దానిని ఎలా దోచుకుంటున్నారో, ఈ సంపద అంతా కూడబెట్టిన శ్రమ రూపం అన్న అంశాలు ప్రచారంలో భాగం కావాలి. ప్రజలు నిత్యం కొనుగోలు చేసే సరుకుల మీద లాభాలు ఎలా దండుకుంటున్నారో స్పష్టం చెయ్యగలగాలి. ఈ సంపద ప్రజల నుండి దోచుకున్నది. దానిపై శ్రమ జీవులంతా హక్కుదారులు. అందులో వాటా న్యాయబద్ధమైనదిగా వివరించగలగాలి. ఇది మన హక్కు అన్న భావం ఆ సమూహానికి కలిగించగలిగితే ప్రచారం సజావుగా జరిగినట్లు భావించాలి. ఇది తమ హక్కు అని ఆ సమూహంలో కొందరైనా మాట్లాడడం ప్రారంభిస్తే ప్రచారం జయప్రదం మైనట్లు. సమూహంలోని వారు మాట్లాడడం మొదలుపెడితే ఆ నినాదం ప్రజల డిమాండ్‌గా మారడం జరిగిందని భావించాలి. ఇది జరిగితే అతి త్వరలోనే ఆ నినాదం ప్రజా ఉద్యమంగా మారి తీరుతుంది. అందుచేత ప్రచారం చేసే కార్యకర్తలకు ఆ నినాదం వెనుక గల అంశాల మీద పరిపూర్ణమైన అవగాహన అవసరం. వారికి రోజుల తరబడి శిక్షణ ఇచ్చిన తర్వాతే ప్రచారకులుగా వినియోగించాలి. లేకపోతే మంచి నినాదాలు కూడా అపహాస్యం పాలవుతాయి.

3. తక్షణ సమస్యలతో కొత్త నినాదాలను జతపర్చడం

వివిధ సమూహాల ప్రజలు తమ తక్షణ సమస్యల మీద స్పందిస్తారు. కొంత ఉపశమనం వెంటనే జరగాలని కోరుకుంటారు. పంటల సమయంలో గిట్టుబాటు ధరలు, ప్రభుత్వ హామీల అమలు కోసం లబ్ధిదారుల ఆందోళనలు

వగైరాలు ఈ కోవకి చెందుతాయి. వాటికి నాయకత్వాన్ని అందించాలి. ఇవి వ్యవస్థలోపల జరిగే ఉపశమన కార్యక్రమాలు. వీటికి కొత్త ఆకాంక్షలని, వ్యవస్థని మార్చే నినాదాలను జతపర్చాలి. లేకపోతే అవి వ్యవస్థలోపలే తిరుగుతూ అక్కడే ఆగిపోతాయి.

ఉదాహరణకి ఇటీవల ముంబాయిలో రైతులు గొప్ప ప్రదర్శన చేశారు. దేశ ప్రజల దృష్టిని ఆకర్షించారు. రుణమాఫీ హామీలు, గిట్టుబాటు ధరలు, గిరిజన హక్కుల కోసం సాగిన ఈ కార్యక్రమం ప్రభుత్వ హామీతో ముగిసింది. ఇది విజయమే. కాని దానికి పై మెట్టు నినాదం లేదు. వ్యవస్థ మీద దాడి చేసే పై మెట్టు నినాదాలు జతపడి వుంటే దేశం అంతటా దానిమీద చర్చ జరిగి వుండేది. ఆ ఉద్యమం ఒక విజయం సాధించిన తరువాత కూడా మరో విజయం కోసం దారి చూపించి వుండేది.

4. ప్రత్యేక నినాదాలు - స్వతంత్ర కార్యాచరణ

వ్యవస్థను మార్చే ఉద్యమ నినాదాలు ప్రత్యేకతను కలిగి వుండాలి. అవి ప్రజలకు కొత్త ఆకాంక్షలను కలిగించేవి అయివుండాలి. పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థను సమర్థించే పాలక పార్టీలు ఇవ్వలేని నినాదాలుగా వుండాలి. వ్యవస్థను మార్చే లక్ష్యాలు స్పష్టంగా కలిగివుండాలి. ఈ ప్రత్యేకతలు వున్నప్పుడే అవి కొత్త గొంతుకను వినిపించగలుగుతాయి. ప్రత్యేకమైన స్వతంత్ర ఉద్యమాలను నిర్మించగలుగుతాయి.

తక్షణ సమస్యల కార్యకలాపాలతో నినాదాలను జతపర్చడమే కాకుండా ఈ నినాదాలతో ప్రత్యేక ఉద్యమాలు సాగించాలి. ఒక ఉద్యమం సాగించడానికి ముందు దీర్ఘకాలం పాటు ప్రచారం జరగాలి. తర్వాత చేసే ప్రజా కార్యాచరణ కొన్ని రోజులపాటు లేదా కొన్ని వారాలపాటు ప్రజల మనసుల్లో ముద్రపడే విధంగా ఆ ఉద్యమాన్ని నిర్వహించాలి. గతంలో ఇచ్ఛాపురం నుండి తడ వరకు జరిగిన రైతుయాత్ర లాగ ఇటీవల ముంబైలో జరిగిన రైతుల ప్రదర్శనలాగ వివిధ సమూహాల ప్రజల ఉమ్మడి ఉద్యమాలు లేదా ప్రత్యేక ఉద్యమాలు జరగాలి.

ప్రజలు ప్రతిరోజూ ప్రజాకార్యకలాపాలలో పాల్గొనలేరు. అందుచేత వ్యవస్థ మార్పును కోరే పార్టీలు ఎక్కువ కాలం ప్రజలకు దగ్గరగా వారిమధ్యనే ప్రచార కార్యక్రమాలు కొనసాగించాలి. విరామ సమయంలో ప్రజలను స్థానిక నిర్మాణ కార్యక్రమాలలో భాగస్వాములను చెయ్యాలి. వీటికి కొనసాగింపుగా తగిన వ్యవధితో ఒక ప్రత్యక్ష కార్యాచరణ వుండేలా చూసుకోవాలి.

వ్యవస్థను మార్చే ప్రత్యేక కార్యాచరణ చేసేవారు దానికి తగిన ప్రత్యేకమైన ప్రతీకలను, ప్రత్యేక ఉద్యమ దినాలను (మేడే లాగ) ప్రకటించి ప్రత్యేక నినాదాలకు వాటిని వేదికలుగా తీర్చిదిద్దుకోవాలి.

ఉదాహరణకు భగత్‌సింగ్ "విప్లవం వర్ధిల్లాలి" అన్న నినాదాన్ని అందించారు. ఈ నినాదం ఇచ్చిన రోజు (వర్ధంతి – జయంతులతో నిమిత్తం లేకుండా) భారత విప్లవ దినోత్సవంగా ప్రకటించి కొత్త నినాదాలకు వేదికను చేసుకోవచ్చు. అలాగే గాంధీజీ చంపారన్ జిల్లాలో తొలిరైతు ఉద్యమాన్ని జయప్రదంగా నిర్వహించారు. దానిని రైతుల ప్రత్యేక నినాదాల ప్రకటన దినంగా ప్రకటించుకోవచ్చును. అలాగే అంబేద్కర్ సారధ్యంలో రాజ్యాంగ సభ కొత్త రాజ్యాంగ నిర్ణాయకసభ ఆమోదించిన రోజును 'వివక్షని, పేదరికాన్ని జయించే హక్కుల ఉద్యమదినం'గా పాటించవచ్చును. గుంపులో గోవిందా అన్నట్టు జయంతులు వర్ధంతుల తంతుగా కాకుండా వ్యవస్థను మార్చే స్వతంత్ర ఉద్యమాలకు, నినాదాలకు వీటిని స్వతంత్ర వేదికలుగా రూపొందించుకోవచ్చు.

5. ప్రజాకళలే ఉద్యమాలకు ఊపిరి

ప్రపంచం మారింది. సమాచారం అందించే మార్గాలు సులభతరం అయ్యాయి. సామాజిక మాధ్యమాలు అందరికీ అందుబాటులోకి వస్తున్నాయి. ప్రజాఉద్యమాల ప్రచారానికి వీటిని వినియోగించుకోవాలి. ప్రస్తుతం ఇవి మనదేశంలో మధ్యతరగతి, విద్యార్థులలో విస్తరించినా వ్యవస్థను మార్చే ఉద్యమాలలో కీలకపాత్ర పోషించాల్సిన శ్రామికులు, ఇతర పేదవర్గాలకు

అందుబాటులో అంతగా లేవు. పైగా ఇవి పరోక్ష ప్రచార సాధనాలు మాత్రమే. ప్రచారంలో ప్రత్యక్ష భాగస్వామ్యం అత్యంత ప్రభావాన్ని కలిగిస్తుంది. అది కళారూపాల ఉద్యమం ద్వారానే జరగాలి. అలాగే ఈ కొత్త నినాదాలను వివరించే సాహిత్యం అందుబాటులోకి రావాలి. కళారూపాలు కేవలం పెద్ద సభలకు ప్రచార సాధనాలుగానే కాకుండా వివిధ సమూహాల ప్రజల్ని ప్రభావితం చేసే ఉద్యమంగా సాగాలి. కళారూపాలు ప్రజల హృదయాలను గెల్చుకుంటాయి. ప్రజా ఉద్యమాలకు భావోద్వేగాలను అందించే శక్తి కళారూపాలకు వుంటుంది. అందుచేత ప్రజాఉద్యమాలలో కళారూపాలు అంతర్భాగం కావాలి. దీనిమీద ప్రత్యేక శ్రద్ధ అవసరం.

6. పోజిటివ్ నినాదాలు

ప్రజలు తమ జీవితాలను మార్చే పోజిటివ్ నినాదాలకు, ఉద్యమాలకు స్పందిస్తారు. నెగిటివ్ నినాదాలు కార్యకర్తలకు ఆకర్షణగా వున్నా ప్రజలకు అవి అంతగా పట్టవు. అందుచేత ప్రజాఉద్యమాలు వారి జీవితాలను మార్చే పోజిటివ్ నినాదాల చుట్టూ సాగాలి. ఉదాహరణకి 'దున్నేవాడికి భూమి' అన్నది ఒక పాజిటివ్ నినాదం. ఇది రైతులను ఆకట్టుకుంటుంది. ఇలా కాకుండా 'జమీందారీ వ్యవస్థ రద్దు' అన్న నినాదంతో ప్రారంభిస్తే అది రైతులకు పాజిటివ్ నినాదంగా వుండదు.

వ్యవస్థను మార్చే ఉద్యమాలు సాగించాలనుకునేవారు ఈ పై అంశాలను దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి. కొత్త నినాదాలు కొత్త తరహా ప్రజా ఉద్యమాల రూపకల్పన నేటి తక్షణావశ్యకత. దానిమీద అందరూ దృష్టి సారించాలి. ✱

కార్ల్‌మార్క్స్ చేసిన కొన్ని విశ్లేషణలు

ప్రజలే చరిత్ర నిర్మాతలు
ప్రజలు తమ లక్ష్యాల సాధనకు
సాగించే కార్యచరణే చరిత్ర

ప్రజల మనసుల్ని ఆకట్టుకుంటే
ఒక సిద్ధాంతం కూడా భౌతిక శక్తి అవుతుంది

సంపద అనేది సమష్టి ఉత్పాదితం
సమాజంలోని సభ్యులందరూ కలిసి చేసే సమైక్య కృషి వల్లనే
పెట్టుబడి సచేతనంగా వుంటుంది
కాబట్టి పెట్టుబడి అనేది వ్యక్తియొక్క శక్తి కాదు
అది ఒక సామాజిక శక్తి

దోపిడీ సమాజంలో
పనిచేసేవాళ్లు ఏమీ సంపాయించు కోలేకపోవడమూ
సంపాయించుకునే వాళ్లు ఏ పనిచెయ్యకపోవడం కనిపిస్తుంది

ఆదాయంలో పెరిగిపోతున్న అంతరాలు

- ప్రపంచంలో ప్రతి రెండురోజులకీ ఒక డాలర్ బిలియనీర్ పుట్టుకొస్తున్నాడు. మొత్తం 2043 మంది డాలర్ బిలియనీర్లు 1 సంవత్సరకాలంలో 762 బిలియన్ డాలర్ల సంపదను పొందారు.
- గత సంవత్సరం 1 శాతం మంది దగ్గర 82 శాతం ఆదాయం చేరింది. 500 మంది అతి సంపన్నులు రాబోయే 20 ఏళ్లలో 2.4 ట్రిలియన్ డాలర్ల సంపదను వారసులకి అప్పగించనున్నారు. ఇది 130 కోట్ల జనాభా గల భారతదేశపు జి.డి.పి కంటే ఎక్కువ.
- ప్రపంచంలో సగం మంది అంటే 237 కోట్ల మంది పేదరికంలో వున్నారు. వీరి ఆదాయం రోజుకి 2 డాలర్ల నుండి 5 డాలర్ల లోపు అమెరికాలో ఒక సి.ఇ.ఒ 15 రోజులలో పొందే వేతనం అక్కడ కనీస వేతనం పొందే కార్మికుడు 1 సంవత్సర కాలానికి సమానం.
- భారతదేశంలో గత సంవత్సరం పెరిగిన ఆదాయంలో 1 శాతం మంది 73 శాతాన్ని దక్కించుకున్నారు. వారి ఆదాయం 21 లక్షల కోట్లు.
- గత సంవత్సరం 17 మంది కొత్తగా డాలర్ బిలియనీర్లు అయ్యారు. మొత్తం దేశంలో 101 మంది డాలర్ బిలియనీర్లు ఉన్నారు.
- ఒక గార్మెంట్ కంపెనీ సి.ఇ.ఒ సంవత్సర జీతం ఒక కనీస వేతన కార్మికుడు సంపాదించాలంటే 941 సంవత్సరాలు పడుతుందట.
- దేశంలో 67 కోట్ల పేదల ఆదాయం 1 శాతం మాత్రమే పెరిగింది.

కొన్ని కొత్త నినాదాలు

- వ్యవస్థ మారితేనే బతుకు మారుతుంది
  లబ్ధిదారులు హక్కుదారులవుతారు

- పోగుపడ్డ సంపదను బద్దలుకొట్టాలి
  అందరికీ మౌలిక ఆదాయాన్ని పంచాలి

- సామాజిక న్యాయం అంటే
  రాయితీలు – సబ్సిడీలు కాదు
  మౌలిక ఆదాయం – స్వతంత్రజీవనం

- వ్యవసాయ మార్కెట్ల నుండి దళారులను తరిమెయ్యాలి
  రైతు సహకార సంఘాల చేతుల్లో వ్యవసాయ మార్కెట్లు
  పంటధరల నిర్ణయం రైతుల హక్కు

- కనీసవేతనం కాదు జీవన వ్యయవేతనం కావాలి
  5 రోజులవారం – 40 గంటల పని
  వేతనంతో నిమిత్తం లేకుండా
  అందరికీ మౌలిక ఆదాయం దక్కాలి

- కార్పొరేట్ విద్యాసంస్థలను జాతీయం చెయ్యాలి
  పుట్టిన ప్రతిబిడ్డకీ కులంతో, డబ్బుతో నిమిత్తం
  లేకుండా ఉచితంగా చదువుకునే హక్కు

- కార్పొరేట్ వైద్యసంస్థలను జాతీయం చెయ్యాలి
  ప్రజలందరికీ డబ్బుతో నిమిత్తం లేకుండా అన్ని
  వైద్యసేవలు ఉచితంగా పొందే హక్కు.

ఇవి కొన్ని నినాదాలు మాత్రమే...........

ఉద్యమాలకు ఊపిరిగా...

డివివియస్ వర్మగారు రాష్ట్రంలో చాలామందికి తెలుసు. ఆయన ఏ పని చేసినా కొత్తదనం, కొత్తకోణం వుంటాయి.

72 ఏళ్ల వయస్సు అందులో 50 ఏళ్లకు పైబడ్డ ఉద్యమాల అనుభవం...

కమ్యూనిస్టు పార్టీలో, లోక్‌సత్తాలో వున్నారు. ఇప్పుడు ఏ పార్టీలోనూ లేరు. ఎక్కడవున్నా కొత్త తరహా ఉద్యమాలకు ఊపిరులూదారు.

ఆయన ఉద్యమాల మనిషి ప.గో. జిల్లాలో వ్యక్తిగత మరుగుదొడ్ల కోసం, అడవి బంజర్లలో స్థానికుల భాగస్వామ్యం కోసం, రైతుల ఐక్యకార్యాచరణ కోసం సాగిన ఉద్యమాలు ఈ జిల్లాలో విజయాలతో ప్రారంభమై రాష్ట్రానికి విస్తరించాయి.

అక్షరాస్యతలో ప.గో. జిల్లా అగ్రభాగంలో నిలిచినా, తణుకు పట్టణం అవార్డును పొందినా వీటి వెనుక కీలక పాత్రధారి ఆయనే.

లోక్‌సత్తాను ఉద్యమ పంథా పట్టించి సమాచార హక్కు కోసం, స్థానిక ప్రభుత్వాల సాధికారత కోసం కోటి సంతకాల ఉద్యమం, సురాజ్య ఉద్యమాలను ఆయనే రూపుదిద్దారు. ఎ.పి. లోక్‌సత్తా పేరుతో రాష్ట్రంలో అందరి కన్నా ముందు ప్రత్యేక హోదా ఆంధ్రుల హక్కు అన్న నినాదంతో ప్రదర్శనలు, రౌండ్‌టేబుళ్లు, ప్రధానికి లక్ష పోస్టుకార్డుల కార్యక్రమాలతో హోరెత్తించారు.

ఈ ఉద్యమాలన్నింటా ఆయన రూపొందించిన ఎన్నో కొత్త నినాదాలు, పలు రకాల ఉద్యమ రూపాలు పుట్టుకొచ్చాయి. ఇవన్నీ వ్యవస్థ లోపల కొత్త తరహా ఉద్యమాలు.

ఇప్పుడు ఈ చిన్న పుస్తకం దోపిడీ వ్యవస్థ మార్చే ఉద్యమాలకు ఉద్దేశించింది. ఇందులో ఆయన ఆవిష్కరించిన కొత్త కోణాలు దర్శనం ఇస్తాయి. అలాంటి ప్రజా ఉద్యమాలకు ఈ పుస్తకం నిస్సందేహంగా కొత్త చూపునిస్తుంది. కొత్తదారి చూపిస్తుంది.

డా॥ బి. రమేష్ చంద్రబాబు
మార్క్స్-ఏంగెల్స్ ఎడ్యుకేషనల్ ట్రస్టు
తణుకు